

Prima instanță: Judecătoria Orhei, sediul Telenești (Gh. Ciobanu)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (N. Budăi, D. Băbălău, I. Dutca)

Î N C H E I E R E

13 septembrie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător
judecători

Aliona Miron
Aliona Donos
Ion Malanciuc

examinând admisibilitatea recursului declarat de Boțan Mihail, reprezentat de avocatul Pleșca Iulian,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Boțan Mihail împotriva Asociației Profesionale „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule” privind încasarea despăgubirii și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 15 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a admis apelul declarat de avocatul Angela Popil, în interesele apelantului Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule, s-a casat hotărârea Judecătoria Orhei, sediul Telenești, și s-a emis o nouă hotărâre prin care s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Mihail Boțan,

c o n s t a t ă :

La data de 03 mai 2022, Boțan Mihail a depus cerere de chemare în judecată împotriva Asociației Profesionale „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule” privind încasarea despăgubirii de asigurare și compensarea cheltuielilor de judecată (f.d. 3-5).

În motivarea acțiunii, reclamantul a indicat că este proprietarul automobilului de model xxx, anul fabricării 2013. Iar, la data de 26 ianuarie 2021, în satul Negureni, raionul Telenești, a avut loc un accident rutier cu participarea automobilului nominalizat, condus de reclamant și motocicletă de model xxx, fără numere de înmatriculare și fără asigurare de răspundere civilă auto obligatorie, condusă de Chiperi Valeriu, care la data de 05 noiembrie 2021 a decedat în rezultatul unui alt accident rutier.

Reclamantul a notat că, accidentul din 26 ianuarie 2021, s-a soldat cu deteriorarea mijloacelor de transport și cauzarea de traumatisme lui Chiperi Valeriu. Culpabil de comiterea accidentului a fost recunoscut Chiperi Valeriu, prin ordonanța procuraturii r-lui Telenești din 04 mai 2021; ordonanța cu privire la aplicarea sancțiunii contravenționale din 14 mai 2021 și hotărârea din 26 octombrie 2021 a Judecătoria Orhei, sediul Telenești.

Reclamantul a menționat că, Chiperi Valeriu a refuzat de a-i recupera benevol prejudiciul material cauzat. Iar după decesul acestuia, la data de 25 ianuarie 2022, a înaintat somația Asociației Profesionale „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule”, însă, prin răspunsul din 30 martie 2022, i s-a refuzat neîntemeiat în recuperarea prejudiciului material cauzat.

Reclamantul a comunicat că întrunește calitatea victimelor străzii, iar cuantumul prejudiciului material cauzat în urma accidentului rutier a fost demonstrat prin concluziile evaluatorului, expuse în Raportul de evaluare nr. 0366670 din 02 iulie 2021.

De asemenea, reclamantul a comunicat că, a demonstrat întinderea pagubelor cauzate mijlocului de transport ce-i aparține, prin accidentul rutier, excluzând orice dubii în privința raportului de evaluare prezentat pârâtei.

Totodată, cu referire la art.94 și 96 Cod de procedură civilă, reclamantul a considerat că urmează a fi încasate de la Asociația Profesională „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule” toate cheltuielile legate de examinarea prezentei cauze civile, după cum urmează: taxa de stat în sumă de 4829,79 lei; servicii de evaluare în sumă de 2880 lei, cheltuieli de deplasare; plata pentru acordarea asistenței juridice în cauza penală/contravențională în cuantum de 5000 lei; plata pentru acordarea asistenței juridice în cauza civilă în cuantum de 10000 lei, toate cheltuielile fiind probate prin bonurile de plată anexate la cererea de chemare în judecată.

Prin urmare, reclamantul Boțan Mihail a solicitat încasarea din contul Asociației Profesionale „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule” a sumei de 160993 lei, cu titlu de despăgubire de asigurare și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 08 iulie 2021 a Judecătoriei Orhei, sediul Telenești, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Mihail Boțan împotriva Asociației Profesionale „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule”. S-a încasat de la Asociația Profesională „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule” în beneficiul lui Boțan Mihail suma de 160993 lei cu titlu de despăgubirii de asigurare, suma de 4829,79 lei, cu titlul pentru plata taxei de stat, 2880 lei, cu titlul pentru serviciile de evaluare, 6000 lei, cu titlul de asistență juridică în cauza civilă. În rest pretențiile, în partea încasării cheltuielilor de judecată, s-au respins ca neîntemeiate. (f.d. 101, 109-121).

La 18 iulie 2022, prin intermediul poștei electronice, în interiorul termenului prevăzut la art. 362 din Codul de procedură civilă, Asociația Profesională „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule”, reprezentată de avocatul Popil Angela, a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe (f.d. 104-108).

Prin decizia din 15 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis apelul declarat de avocatul Angela Popil, în interesele apelantului Biroul Național al Asiguratorilor de Autovehicule, s-a casat hotărârea primei instanțe și s-a emis o nouă hotărâre prin care s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Mihail Boțan (f.d. 161-173).

Pentru a decide astfel, instanța de apel a menționat că, din actele cauzei se reține că, la data de 26 ianuarie 2021, s-a produs accidentul rutier, în rezultatul căruia, autovehiculul de marca xxx ce aparține cu drept de proprietate lui Boțan Mihail, a fost avariat, în acest sens fiind întocmit procesul-verbal de cercetare la fața locului

accidentului rutier. Din ordonanța procurorului în Procuratura r-l Telenești din 04 mai 2021, se atestă că la data accidentului de circulație, Chiperi Valeriu a condus motocicleta de marca xxx, fără a dispune de permis de conducere de categoria cerută, motocicleta nefiind înmatriculată și în lipsa poliției de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto, în privința acestuia fiind încetată urmărirea penală, cu clasarea cauzei penale, fiind intentat procesul contravențional.

Totodată, instanța de apel a menționat că actele cauzei atestă că Chiperi Valeriu a decedat la data de 05 noiembrie 2021, în urma unui alt accident de circulație.

Instanța de apel a remarcat că prima instanță nu a constatat pe deplin circumstanțele cauzei, concluziile expuse în hotărâre fiind în contradicție cu circumstanțele cauzei.

Curtea de Apel Chișinău a reținut ca relevante cauzei prevederile art.1, art.20 alin. (5) – (7), art. 21 alin.(1), art.22 alin.(7) și art.23 alin.(1) lit. a) și alin.(2) din Legea nr.414 din 22 decembrie 2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule.

Instanța de apel a constatat că Boțan Mihail a depus cerere de despăgubire la Asociația Profesională „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicole” la data de 01 februarie 2022, iar automobilul avariat a fost examinat de către reprezentanții acesteia la data de 10 februarie 2022, în acest sens fiind întocmit Procesul-verbal de constatare a pagubelor nr. FVS/22/029, care a fost contrasemnat de reclamant. Potrivit procesului-verbal enunțat supra, la care a fost anexată și planșa fotografică, la data examinării, autovehiculul supus examinării este reparat, careva deteriorări nu au fost posibil de a fi constatate.

Instanța de apel a indicat că prin răspunsul nr.02-863/22 din 30 martie 2022, Asociația Profesională „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicole” a comunicat lui Boțan Mihail că, în cadrul instrumentării dosarului de daune, s-a constatat că Boțan Mihail a reparat de sine stătător bunul deteriorat, până la data adresării către Asociația Profesională „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicole”, și prin prisma art.20 alin.(7) din Legea 414 din 22 decembrie 2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, s-a refuzat în satisfacerea cererii ultimului, indicându-se că, Asociația Profesională „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicole” nu are temei legal pentru achitarea despăgubirii de asigurare din Fondul de Protecție a Victimelor Străzii .

Instanța de apel a apreciat ca fiind eronată concluzia primei instanțe, potrivit căreia, Boțan Mihail este în drept de a pretinde încasarea despăgubirii de asigurare în sumă de 160993,00 lei.

În același context, instanța de apel a notat că, instanța de fond incorect a statuat că Asociația Profesională „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicole” avea posibilitatea de a constata pagubele și a determina cuantumul prejudiciului suportat de către Boțan Mihail în urma accidentului din 26 ianuarie 2021, reieșind doar din concluziile Raportului de evaluare nr.0366670 din 02 iulie 2021 întocmit de Camera de Comerț și Industrie filiala Bălți, acest raport nefiind însoțit de un act de examinare propriu-zisă a autovehiculului avariat prin care ar fi fost constatată starea de fapt imediată după accidentul de circulație produs, la actele cauzei nefiind prezentată dovada faptului că proprietarul automobilului avariat a comunicat Asociației Profesionale „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicole” despre accidentul

rutier până la data de 01 februarie 2022, când acesta s-a adresat cu cerere în vederea reparării prejudiciului material cauzat.

Instanța de apel a conchis că, Raportul nr.0366670 din 02 iulie 2021, întocmit de Camera de Comerț și Industrie, filiala Bălți, nu putea fi pus la baza hotărârii judecătorești, în circumstanțele în care nu sunt respectate prevederile legii enunțate supra, acesta nefiind însoțit de un act de examinare a autovehiculului, întocmit imediat după accidentul rutier cu participarea reprezentantului Asociației Profesionale „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicole” și a lui Chiperi Valeriu. Mai mult, acest raport a fost întocmit cu mult timp după data accidentului de circulație.

Instanța de apel a indicat că, având în vedere că Boțan Mihail nu a respectat obligația de a asigura accesul Asociației Profesionale „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicole” la autovehiculul avariat, urmare a accidentului rutier, până a efectua careva lucrări de reparație a acestuia, intervine consecința prevăzută la art.20 alin.(7) din Legea nr. 414 din 22 decembrie 2006, care absolvește apelantul de obligația de a plăti despăgubirea de asigurare.

În circumstanțele expuse supra, instanța de apel a concluzionat că instanța de fond, la soluționarea cauzei, nu a ținut cont de faptul că raportul juridic obligațional dedus judecății rezultă din răspunderea civilă delictuală. Or, în situația în care, persoana păgubită nu asigură accesul reprezentanților Asociației Profesionale „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicole” la bunurile avariate, în starea în care acestea se află imediat după accidentul de circulație, făcând astfel imposibilă determinarea întinderii prejudiciului și constatarea nemijlocită a pagubelor, în conformitate cu dispoziția art. 20 alin. (7) din Legea nr. 414/2006, ultimul este absolvit de obligația plății despăgubirii de asigurare.

Cu referire la compensarea cheltuielilor de judecată, instanța de apel a indicat că, deoarece cerința privind încasarea despăgubirii de asigurare a fost respinsă, se va respinge și cerința cu privire la compensarea cheltuielilor de judecată.

La 13 martie 2023, prin intermediul oficiului poștal, Boțan Mihail, reprezentat de avocatul Pleșca Iulian, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei cu menținerea hotărârii primei instanțe, și încasarea cheltuielilor de judecată suportate în instanța de recurs (f.d. 180-183).

În motivarea recursului, suplimentar celor indicate în cererea de chemare în judecată, recurentul a menționat că instanța de apel nu a analizat și nu a prezentat argumente privind admiterea/respingerea argumentelor invocate de către recurent, privind netemeinicia cererii de apel înaintate, efectuând doar o critică vădit neîntemeiată la adresa acestuia și manifestând o părtinire totală la adresa Asociației Profesionale „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicole”.

Recurentul a notat că instanța de apel a denaturat esența probelor și circumstanțelor care au fost demonstrate de reclamant, și nu au fost combătute de către pârâtă/intimată. Mai mult, instanța de apel a ignorat întreg probatoriul și ilegal a emis o nouă soluție în lipsa unor noi probe prezentate de către pârâtă, ce ar fi constituit temei de casare a soluției asupra speței emise de instanța de fond.

Recurentul a comunicat că instanța de apel a criticat dur și neîntemeiat proba, inclusiv modul de obținere a acesteia: Raportul de evaluare nr.0366670 din 02 iulie 2021, întocmit de Camera de Comerț și Industrie, filiala Bălți, fără însă a avea un

careva temei în acest sens. Critica a fost adusă prin prisma interpretării eronate a prevederilor art. 20 alin.(6) al Legii nr. 414-XVI din 22 decembrie 2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule.

Recurentul Boțan Mihail a invocat că a pus la dispoziția pârâtei automobilul. Mai mult, în prevederile legale invocate de instanța de apel nu este indicat expres starea în care urmează să fie prezentat automobilul implicat în accidentul rutier. De asemenea a prezentat Raportul de evaluare nr.0366670 din 02 iulie2021, acesta astfel având posibilitate să efectueze/calculeze valoarea prejudiciului. Mai mult, intimata nu a solicitat nici la procedura de evaluare și nici pe parcursul examinării cauzei civile, prezentarea actului de constatare a pagubelor întocmit de către evaluatorii Camerei de Comerț și Industrie, filiala Bălți.

Recurentul a subliniat că un proces-verbal de constatare a pagubelor la materialele dosarului nu există, or instanța de apel a atribuit ilegal o asemenea calitate procesului-verbal de constatare a pagubelor nr. FVS/22/029 din 01 februarie 2022, care nu a fost întocmit de reprezentantul Asociației Profesionale „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicole” și nici nu a participat la această procedură, lipsind semnătura sa; intimata asimilând calitatea de reprezentant al său pe angajatul companiei de evaluare SRL „Eurotaxglas”. Mai mult, întreaga procedură de pretinsă evaluare nu s-a petrecut în cadrul unui centru de deservire tehnică a mijloacelor de transport, unde automobilul să fie supus unor verificări, dar a fost doar analizat vizual pe exterior.

Suplimentar, recurentul a solicita instanței de recurs de a dispune compensarea de către intimată a cheltuielilor legate de examinarea cauzei civile în instanța de recurs, compuse din plata taxei de stat în mărime de 2415 lei.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Cu referire la termenul de declarare a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei la 15 decembrie 2022.

La 23 ianuarie 2023, prin intermediul poștei electronice, copia deciziei din 15 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată în adresa participanților la proces, fapt confirmat prin extrasul din poșta electronică (f.d. 174).

Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că, recursul declarat de Boțan Mihail, reprezentat de avocatul Pleșca Iulian, la 13 martie 2023, prin intermediul oficiului poștal se consideră depus în termenul stabilit de lege.

Curtea Supremă de Justiție, la 07 aprilie 2023, a expediat în adresa intimătei copia recursului declarat de Boțan Mihail, reprezentat de avocatul Pleșca Iulian, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire, anexată la materialele dosarului (f.d. 184).

La data de 12 mai 2023, prin intermediul poștei electronice, Asociația Profesională „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicole”, reprezentată de avocatul Popil Angela a depus referință la recursul declarat de Boțan Mihail, reprezentat de avocatul Pleșca Iulian, solicitând respingerea acestuia ca inadmisibil (f.d. 208-212)

Conform art. XI alin. (1) și (3) din Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția art. IV, V pct. 1–9 și 11–16 și art. VII, care vor intra în vigoare la 01 septembrie 2023.

Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi. Respectiv, recursul declarat de Boțan Mihail, reprezentat de avocatul Pleșca Iulian a fost depus până la data intrării în vigoare a Legii pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, și va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Examinând temeiurile recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Instanța de recurs reține, că examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului.

La caz, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării cauzei, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, relatarea situației nu constituie un temei de casare a deciziei contestate or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 din Codul de procedură civilă.

Din recursul declarat nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise (Golder împotriva Regatului Unit, p.38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), p. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, p. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, p. 45).

La fel, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art.433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil.

Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se expediază părților.

Având în vedere cele expuse mai sus, recursul declarat de Boțan Mihail, reprezentat de avocatul Pleșca Iulian, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului și drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. 270 și 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Boțan Mihail, reprezentat de avocatul Pleșca Iulian.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Aliona Miron

judecători

Aliona Donos

Ion Malanciuc